

Referat af møde i Danske Underviserorganisationers Samråd

Tid: Fredag den 10. februar kl. 10:00-13:00

Sted: Mødelokale 123, Danmarks Lærerforening, Vandkunsten 12.

Dagsorden

1. Meddelelser
2. Fonde og sponsorater i undervisningssektoren
3. Regeringsgrundlaget for SMV-regeringen
4. Eventuelt

Deltagere

Dorte Lange, Danmarks Lærerforening
Monica Lendal Jørgensen, Frie Skolers Lærerforening
Tomas Kepler, Gymnasieskolernes Lærerforening
Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet
Morten Bay, Uddannelsesforbundet

Fra organisationernes sekretariater deltog

Henrik Als, Uddannelsesforbundet, under dagsordenens punkt 2
Jasper Holm, Gymnasieskolernes Lærerforening
Samt Rasmus Møller fra DUS' sekretariat

Afbud

Gordon Ørskov Madsen, Danmarks Lærerforening
Rikke Josiasen, Frie Skolers Lærerforening
Camilla Gregersen, DM
Tommy Dalegaard Madsen, DM

Punkt 1 Meddelelser

Der blev under meddelelserne orienteret om, at Børne- og Undervisningsminister Mattias Tesfaye har meldt afbud til ISTP 2023. Det har i sagens natur betydning for deltagelsen fra underviserorganisationerne side, da man deltager som en del af ministeriets delegation. Ministeren har understreget, at afbuddet er begrundet i andre konkrete aftaler og ikke et fravalg af ISTP.

Punkt 2 Fonde og sponsorater i uddannelsessektoren

Vedlagt

- Bilag 1: Udfordringer og muligheder ved fondsfinansiering i folkeskolen, debatoplæg fra Danmarks Lærerforening, april 2019.
Bilag 2: Kort overblik over udbredelse af sponsorater og fonde på EUD og VUC fra Uddannelsesforbundet
Bilag 3: DLI-notat om LEGO-fonden som uddannelsespolitisk aktør (INTERNT)

Sammenfatning

Der lægges op til en drøftelse på tværs af organisationerne i DUS af betydningen af fonde og sponsorer i uddannelsessektoren med henblik på, om det er et emne, der skal løftes yderligere i DUS-samarbejdet. Drøftelsen blev udsat på forretningsudvalgets møde i december 2022.

Der lægges op til, at organisationerne tager en medarbejder med til drøftelsen.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget,

- at forretningsudvalget drøfter det fælles billede på tværs af uddannelsessektoren ift. udbredelsen af fondsfinansiering og sponsorering

Sagsfremstilling

Sponsorater og midler fra fonde til projekter i uddannelsessektoren har fået stadig større betydning. Det gælder fra virksomheders sponsorater af undervisningsmidler, som har betydning for, hvilke maskiner elever på erhvervsuddannelserne arbejder med, til større fondsbevillinger til projekter og indsatser, der påvirker enkelte uddannelsesinstitutioner eller hele kommuner.

Der lægges med det afsæt op til en drøftelse mellem organisationerne af mulighederne og udfordringerne ift. sponsorer og fonde i undervisningssektoren. Forretningsudvalget kan på baggrund af drøftelsen vurdere, om der er områder eller fælles emner, der med fordel kan tages op til fortsat drøftelse på møder i 2023.

Baggrund

Spørgsmålet om ekstern finansiering er hverken nyt eller entydigt sort/hvid. På den ene side giver midler fra fonde og sponsorer økonomiske muligheder for udvikling, forskning eller efteruddannelse, som ellers ikke nødvendigvis ville være til stede. Samtidig har undervisere altid afsøgt tilbud, de kan vælge at inddrage i undervisningen. På den anden side følges bevillingerne ofte direkte eller indirekte af ønsker om at tilgodese bestemte interesser, aftagere eller didaktiske traditioner. Derved bliver vilkårene for den fagprofessionelle didaktiske vurdering ringere.

Ekstern finansiering kan samtidig komme til at udgøre en vigtig del af undervisningsorganisationernes samlede økonomiske grundlag, hvormed økonomiske hensyn kan påvirke de ledelsesmæssige beslutninger uhensigtsmæssigt og ud over omfanget af det enkelte projekt.

Et bredt felt

Mens der er gennemgående problematikker, ser udfordringerne ift. sponsorer og fondsfinansiering forskellig ud alt efter bl.a. volumen, hvor lang tidshorisont et sponsorat eller en fondsbevilling har, samt hvem afsenderen reelt er.

Der er i sagens natur en forskel på en mindre enkelbevilling til et kortsigtet projekt og længerevarende programmer og projekter. Ligeledes er sponsorer og fonde en fællesbetegnelse, der dækker alt fra private virksomheder med konkrete interesser i undervisningen, over almennyttige fonde med interesser med afsæt i deres fundats, til mere politisk besluttede fonde nationalt og overnationalt. Et eksempel på sidstnævnte kunne være Den Europæiske Socialfond.

Alle tre grupper kan på forskellig vis have legitime interesser ift. uddannelsessektoren. Men de får med finansieringen et mere direkte aftryk på uddannelsesinstitutionerne end det normalt hyldede armslængdeprincip.

Som et forsøg på at skelne mellem forskellige typer af udfordringer inden for området har sekretariatet lavet en forsimplet kategorisering med afsæt i de to centrale akser: Volumener på finansieringen og Indflydelsen på didaktiske beslutninger og øvrige forhold på uddannelsesinstitutionerne.

		<i>Ekstern finansiering</i>	
		%	+
<i>Indflydelse fra sponsorer og fonde</i>	%	<p style="text-align: center;">”FORSTYRRELSE”</p> <p>Ingen eller lille indflydelse på didaktiske prioriteringer</p> <p>Få eller ingen mulighed for nye projekter eller initiativer</p> <p>Ingen afsmittende effekt på uddannelsesinstitutionens drift.</p>	<p style="text-align: center;">”MULIGHED”</p> <p>Mulighed for projekter og initiativer, der ellers ikke var mulige.</p> <p>Tydelig didaktisk prioritering fra uddannelsesinstitutionens side</p> <p>Det kan være vanskeligt at tydeliggøre de reelle driftsudgifter for uddannelsesinstitutionen</p>
	+	<p style="text-align: center;">”KRISE”</p> <p>Stor indflydelse på didaktiske prioriteringer</p> <p>Få eller ingen mulighed for nye projekter eller initiativer</p> <p>Mindre mulighed for fagprofessionel dømmekraft</p> <p>Trækker fokus og ressourcer fra det eksisterende.</p>	<p style="text-align: center;">”AFKOBLING”</p> <p>Mulighed for projekter og initiativer, der ellers ikke var mulige.</p> <p>Færre muligheder for fagprofessionel dømmekraft</p> <p>Det kan være vanskeligt at tydeliggøre de reelle driftsudgifter for uddannelsesinstitutionen</p> <p>Økonomisk afhængighed kan gøre det vanskeligt at træde ud af relationen igen</p>

Manglende overblik over omfang

Det er i udpræget grad den enkelte uddannelsesinstitution, der står med vurderingen af fordele og ulemper ved at indgå en aftale med sponsorer eller fonde. Der findes derfor grundlæggende ikke dækkende oversigter over omfanget af problematikken i uddannelsessektoren.

Der har været en skiftende politisk opmærksomhed på området. Daværende undervisningsminister Merete Riisager lagde f.eks. i 2018 op til en kortlægning af folkeskolers samarbejde med private fonde. Formålet var bl.a. at "afklare, hvordan vi understøtter et samarbejde med fondene, så alle er bevidste om deres roller, og så indsætterne skaber reel værdi og gode rammer for skolerne og eleverne". Undersøgelsen er imidlertid blevet skrinlagt under den efterfølgende undervisningsminister.

Som inspiration til drøftelsen er vedlagt et debatoplæg fra Danmarks Lærerforening om fonde i folkeskolen (bilag 1). Derudover har Uddannelsesforbundet indsendt en kort oversigt over udbredelsen af sponsorater og fondsmidler på EUD og VEU, der er vedlagt som bilag 2. Endeligt er vedlagt et eksempel på, at fonde også kan optræde som uddannelsespolitiske aktører nationalt og internationalt (jf. bilag 3)

Videre proces

Forretningsudvalget vurderer på baggrund af drøftelsen, om der er emner eller elementer af problematikken, der skal være fortsat fokus på i DUS.

Drøftelsen erstatter det oplæg om et selvvalgt emne, Frie Skolers Lærerforening ellers ville have stået for til mødet. Rækkefølgen for organisationernes oplæg på møderne i DUS i 2023 forventes herefter at være som følger:

2. maj:	Frie Skolers Lærerforening
17.-18. august (internat):	Danmarks Lærerforening
26. oktober:	DM
11. december:	Uddannelsesforbundet

BESLUTNING

Organisationerne orienterede gensidigt om erfaringer for området. Det var gennemgående for tilbagemeldingerne, at der er en fælles udfordring på området, men at den samtidig kan tage forskellige former og at der ikke foreligger egentlige overblik over omfanget hverken samlet eller fordelt på de forskellige dele af undervisningssektoren.

DUS mener samlet set, at uddannelse bør være offentligt finansieret. Ekstern finansiering til særlige forløb og projekter er imidlertid også er en mulighed for uddannelsessektoren. Problematikken opstår, når fonde, sponsorer og andre via økonomi begrænser enten det fagprofessionelle råderum eller det politiske beslutningsrum.

På den baggrund var der i forretningsudvalget en opmærksomhed på, at det kræver en yderligere afgrænsning, hvis der skal arbejdes videre med problematikken i DUS. Forretningsudvalget besluttede, at man tager emnet op igen på et kommende møde med afsæt i et indlæg fra en forsker eller lignende, der har kendskab til området.

Punkt 3 Regeringsgrundlaget for SMV-regeringen

Vedlagt

Bilag 1: Regeringsgrundlaget 'Ansvar for Danmark' [\[LINK\]](#)

Sammenfatning

Danmark har fået sin første SMV-regering efter folketingsvalget i 2022. Regeringsgrundlaget indeholder flere initiativer, der berører underviserorganisationerne på forskellig vis.

Indstilling

Arbejdsudvalget indstiller til forretningsudvalget

- At forretningsudvalget drøfter de elementer i regeringsgrundlaget, der har betydning for organisationerne i DUS.

Drøftelsen indledes med en runde blandt organisationerne om de elementer i regeringsgrundlaget, der fylder mest på hver organisations område.

Sagsfremstilling

Efter længere forhandlinger dannede Socialdemokratiet, Moderaterne og Venstre en SMV-regering, der præsenterede sit regeringsgrundlag i december 2022. Samtidig er Mattias Tesfaye (S) tiltrådt som ny Børne- og Undervisningsminister og Christina Egelund (M) som ny uddannelses- og forskningsminister.

Regeringsgrundlaget 'Ansvar for Danmark' indeholder en række intentioner inden for uddannelse, børn og unge, der påvirker organisationerne i DUS enten samlet set eller hver for sig.

Bla. de følgende elementer i regeringsgrundlaget vil have betydning for organisationer i DUS. Nogle af dem for det samlede uddannelsessystem, andre for mere specifikke dele.

- Regeringen ønsker en bedre balance mellem bogligt, kreativt og praktisk indhold samt flere muligheder for mesterlære og erhvervspraktik
- Regeringen vil nedsætte et ekspertudvalg om barrierer i uddannelsessystemet.
- Regeringen vil indkalde til trepartsdrøftelser om de mange unge, der ikke er i gang med en uddannelse eller i arbejde
- Regeringen vil nedsætte en kommission for det gode børne- og ungdomsliv.
- Regeringen overvejer muligheden for individuelle uddannelseskonti, som den enkelte kan trække på gennem livet
- Regeringen ønsker en markant styrkelse af erhvervsuddannelserne med styrket fokus på bl.a. lærerkompetencer og arbejdsmarkedets behov samt gøre det lettere for faglærte at tage en relevant videregående uddannelse
- Regeringen ønsker at skærpe adgangen til de gymnasiale uddannelser og tilbagerulle aftalen om elevfordeling på gymnasier mod en ny model, der modvirker en skæv elevsammensætning i de større byer
- Regeringen ønsker at omlægge op mod halvdelen af kandidatuddannelserne til 1-årige uddannelser med et tydeligt markedssigte og oprette flere erhvervs kandidatuddannelser. Uddannelserne skal tilrettelægges så første hold kan dimittere i 2029.
- Regeringen ønsker at ”sætte folkeskolen fri” med fokus på at styrke basale færdigheder, børns udvikling og trivsel samt forberedelse på ungdomsuddannelse eller lære et håndværk
- Regeringen vil udarbejde en ny betænkning for pædagogisk udvikling
- Regeringen vil modvirke parallelsamfund, herunder friskoler med en skæv elevsammensætning

Som politisk grundlag indeholder regeringsgrundlaget ikke detaljerede betragtninger ift. finansieringen af de politiske intentioner. Enkelte formuleringer giver dog en pejling på området, herunder:

- At regeringen vil træffe politiske beslutninger i sin første valgperiode, der øger den strukturelle beskæftigelse frem mod 2030 med 45.000 fuldtidspersoner samt tilvejebringe ny finansiering for 11 mia. kr. i 2030.
- At regeringen samlet set ønsker at nedbringe skatter og afgifter, og vil indføre et skattestop, så ændringer af skatter eller afgifter på et område kræver tilsvarende reduktioner andre steder.
- At det direkte provenu af ændringerne på universitetsuddannelserne geninvesteres i uddannelsessystemet
- At regeringen ønsker at gennemføre en samlet analyse af hele SU-systemet og foreslå, at man på videregående uddannelser alene har SU til normeret studieaktivitet
- At 6 mia. kr. til en bro over Vejle fjord reserveres til en fond, der f.eks. kan gå til at løfte børn eller klima

Derudover har regeringen fremsat et lovforslag om at gøre Store Bededag til en alm. arbejdsdag. Regeringen forventer, at det vil medføre en yderligere indtægt på 3,2 milliarder kroner, der kan anvendes på forsvaret. Beregningsteknisk forventer regeringen, at den øgede arbejdstid vil medføre cirka 2.700 færre offentligt ansatte.

Fagbevægelsen har dannet samlet front mod forslaget med et forsvar for den danske model.

BESLUTNING

Organisationerne orienterede om, hvad man hver især har lagt vægt på i regeringsgrundlaget.

På tværs af organisationerne er der en opmærksomhed ift. børn og unges trivsel, regeringsgrundlæggets fokus på erhvervsuddannelserne samt gruppen af unge, der ikke er i arbejde eller i gang med en ungdomsuddannelse.

DUS mener grundlæggende, at uddannelse har værdi og bør ses som en investering for samfundet. Samtidig var der en bekymring for, at styring af dimensioneringen af uddannelse via karakterkrav kan være med til at understrege en rangering af uddannelser og påvirke præstationspresset på børn og unge.

Ift. unge der står uden for uddannelse og job bemærkede forretningsudvalget, at problematikken er todelt. Dels hvordan man kan hjælpe de unge, der aktuelt står uden for uddannelse og arbejdsmarkedet. Dels hvordan man kan sikre, at gruppen bliver mindre i kommende år. Det kræver en opmærksomhed på bl.a. vejledningen og de faggrupper, der møder børn og unge tidligt.

Forretningsudvalget besluttede, at man undersøger mulighederne for et fælles indlæg om dimensionering af uddannelse og skærpede adgangskrav.

Derudover ønsker man at tage spørgsmålet om unge uden for uddannelses- og arbejdsmarkedet op på et kommende møde med afsæt i, hvilke initiativer organisationerne hver især ser inden for området.

Punkt 4 Eventuelt

Intet til referat.